

Visie kerntakendiscussie

Voorstel:

De visie kerntakendiscussie vaststellen.

In de raadsvergadering van 25 september 2014 heeft u de aanpak voor de kerntakendiscussie vastgesteld. Conform dit plan van aanpak ligt nu de eerste stap in dit proces voor, namelijk de algemene visie op Doetinchem en de rol van de lokale overheid. Deze visie is mede geformuleerd op basis van de uitkomsten van de raadsbijeenkomst van 23 oktober 2014 (zie bijlage Uitkomsten raadsbijeenkomst) en diverse gemeentelijke documenten. Ook zijn de beleidsthema's benoemd, waarmee u de volgende stap in de kerntakendiscussie vormgeeft. Ons voorstel is dat u deze visie vaststelt.

De Doetinchemse samenleving is in ontwikkeling...

Doetinchem wordt gevormd door een stad met dorpse trekjes en de dorpen Wehl, Nieuw-Wehl, Gaanderen en de buurtschappen Langerak en IJzevoorde met elk hun eigen karakter. Daarmee biedt Doetinchem een grote verscheidenheid aan woon- en leefomgevingen, van wonen in de stad, in een dorp of juist in het buitengebied. De sociale cohesie is sterk, met name in de dorpen, er zijn wijk- en buurtvoorzieningen en er bestaat een rijk verenigingsleven. De Doetinchemse samenleving bestaat uit vele actieve en betrokken inwoners. Mensen die zich willen inzetten voor hun buurt, wijk, kerk of vereniging.

Doetinchem vervult een klassieke centrumfunctie. Op het gebied van wonen, werken, onderwijs, winkelen en recreatie is Doetinchem van belang voor de omliggende gemeenten. Dagelijks vinden vele leerlingen hun weg naar de middelbare scholen en opleidingen. Doetinchem heeft, met ruim 33.000 banen, een sterke werkgelegenheidspositie. Wel heeft Doetinchem een relatief hoog aandeel van banen in de industrie, gezondheidszorg en detailhandel, hetgeen kwetsbaar kan zijn in het licht van de (inter)nationale economische ontwikkelingen. In het ondernemersklimaat zien we de Achterhoekse eigenschappen terug; ondernemers zijn innovatief, betrokken en goed geworteld in de samenleving.

Vele trends en ontwikkelingen maken dat de samenleving continu in beweging blijft. Hoewel de bevolking van Doetinchem nog groeit, ligt de gemeente in een 'krimpregio' en zullen vergrijzing en ontgroening ook aan Doetinchem niet voorbij gaan. In de komende jaren krijgt Doetinchem meer alleenstaanden, meer ouderen boven de 75 en minder jongeren onder de 25 jaar. Die ontwikkeling heeft gevolgen op vele terreinen, zoals mobiliteit, woningbehoefte, maatschappelijke voorzieningen en het economisch functioneren. De bestuurlijke opgave is er in gelegen de juiste keuzes te maken om op verantwoorde wijze op deze veranderingen in te spelen.

De sterke werkgelegenheidspositie vertaalt zich in een hoge arbeidsparticipatie. Wel stijgt het aantal huishoudens dat door werkloosheid langdurig is aangewezen op een bijstandsuitkering. Deze kwetsbare groep dreigt buitenspel te komen. We constateren dat een sterke en duurzame economie van groot belang is voor een vitale samenleving. Werk geeft mensen een inkomen, helpt hen om hun talenten te ontwikkelen en biedt sociale contacten. Eigen verantwoordelijkheid en gerichte solidariteit is een groot goed. Iedereen is immers verantwoordelijk voor zijn eigen toekomst. Doetinchem betekent ruimte om je heen. Ruimte om jezelf te zijn, maar ook ruimte en aandacht voor elkaar. Met zijn markante ligging in de mooie regio Achterhoek, goede voorzieningen en

ondernemersklimaat, biedt Doetinchem prachtige kansen. De kwaliteiten van Doetinchem zijn het waard om te behouden en daar waar nodig verder te versterken.

...En de overheid verandert mee

Een veranderende samenleving beïnvloedt de wijze waarop mensen met elkaar en met hun lokale overheid omgaan. Zo zien we dat modernisering, professionalisering en nieuwe media leiden tot nieuwe vormen van omgang en communicatie en hierdoor verandert ook de houding ten opzichte van de overheid. Mensen organiseren zich eerder en makkelijker in losse, informele groepen en minder in geformaliseerde organisaties.

Een groot deel van onze inwoners is prima in staat initiatieven te nemen om zaken te realiseren in hun eigen leefomgeving. Daar hoort dan wel een overheid bij die zich niet overal mee bemoeit, zodat er een grotere vitaliteit in de samenleving komt. Tegelijk dient de overheid altijd oog te houden voor de inwoners die kwetsbaar zijn en hulp en ondersteuning nodig hebben. We willen graag bereiken dat burgers zich weer (meer) verantwoordelijk voelen voor de dingen die zij belangrijk vinden en verenigingen, instellingen en andere organisaties zichzelf bedruipen. Zo brengen we de menselijke maat terug in de relatie tussen overheid en inwoners. Dat vraagt van de lokale overheid dat die ruimte biedt en meedenkt of faciliteert als daar behoefte aan is. Ook als het gaat om maatschappelijke initiatieven die niet precies passen in de bestuurlijke beleidsagenda. Loslaten en vertrouwen geven. Daar gaat het steeds meer om. Daarvoor is een overheid nodig die open staat voor de samenleving, die wendbaar is en op verschillende niveaus kan inspringen. Dat betekent dus ook dat de overheid meer zal differentiëren. Een belangrijk deel van de beschikbare middelen en energie zal de moderne overheid inzetten op het beschermen en ondersteunen van de kwetsbare inwoners en gebieden in onze gemeente.

We constateren dat de overheid verschillende rollen heeft. Die rollen kunnen verschillen per beleidsveld en zelfs binnen een beleidsveld. Zoals hierboven betoogd, is het van belang om hierin keuzes te kunnen maken. In de kerntakendiscussie bezinnen we ons op de beleidsthema's en de rol van de overheid daarbinnen. Bij het onderscheid tussen de mogelijke rollen voor de overheid gaat het om twee vragen: hoe gaan we om met de kaderstelling? en vervolgens hoe regelen we de uitvoering? We benoemen de volgende rollen:

1. Gemeente bepaalt en voert zelf uit

Binnen deze rol bepaalt de gemeente de beleidskaders of zijn de beleidskaders vastgesteld door een hogere overheid. De uitvoering van het beleid doet de gemeente zelf. Huidige voorbeelden van deze rol zijn uitgifte paspoorten, afvalinzameling en bijstand verlenen.

2. Gemeente bepaalt en laat uitvoering aan anderen over

Binnen deze rol bepaalt de gemeente de beleidskaders of zijn de beleidskaders vastgesteld door een hogere overheid. De uitvoering van het beleid laat de gemeente over aan andere partijen (marktpartijen, gesubsidieerde partijen, samenwerkingsverbanden, buurten, enz.).

Huidige voorbeelden van deze rol zijn wegenonderhoud, brandweer, muziekschool en zwembad Rozengarde.

3. Gemeente en andere partijen bepalen samen en voeren samen uit

Binnen deze rol bepalen de gemeente en andere partijen samen de beleidskaders. De uitvoering van dat beleid doen deze partners ook samen. Huidige voorbeelden van deze rol zijn woningbouwprojecten en het sportservicepunt.

4. Gemeente laat los en faciliteert

Binnen deze rol stelt de gemeente geen beleidskaders. De rol van de gemeente ligt in het ruimte bieden en faciliteren van burger- en private initiatieven. Huidige voorbeelden van deze rol zijn buurthuizen en de ijs- en skeelerbaan.

Met elkaar voor elkaar in het sociale domein

Wij stimuleren de eigen kracht van de Doetinchemse inwoners. We willen namelijk dat meer inwoners zichzelf kunnen redden en elkaar kunnen helpen. Het liefst zoveel mogelijk in een 'normale' omgeving, dus meer mensen aan het werk bij reguliere werkgevers, meer kinderen in het gewone onderwijs, meer mensen met een zinvolle dagbesteding en zoveel mogelijk mensen die in hun eigen

vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. De nieuwe gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden (de decentralisaties van de AWBZ, jeugdzorg en de Participatiewet) helpen ons de ambities in het sociale domein te realiseren. In het beleidskader De Doetinchemse Keuze is het uitgangspunt dat elke inwoner zoveel mogelijk zelfstandig de regie voert over zijn eigen leven. Inwoners lossen hun problemen in principe zelf op met hulp van hun eigen netwerk. Wanneer dat niet lukt, zorgt de gemeente voor ondersteuning; het liefst via algemene voorzieningen en anders met maatwerk. Natuurlijk is het nog beter als er geen problemen ontstaan. Daarom is de inzet vanuit de gemeente met name gericht op preventie; laagdrempelig, vroegtijdig en betaalbaar. Daarnaast is de overheid er juist ook in het sociaal domein voor het beschermen van de kwetsbare inwoners, zodat niemand tussen wal en schip raakt.

Inzet op kwaliteit van de leefomgeving

Inwoners en bezoekers waarderen Doetinchem vooral om de rust en (groene) ruimte in combinatie met goede stedelijke voorzieningen, zoals de sportfaciliteiten, goed functionerende schouwburg en een compact winkelhart. Om Doetinchem ook voor de toekomst aantrekkelijk te houden als gemeente om te wonen, te werken en te ontspannen, leggen we het accent op kwaliteit en niet op kwantiteit. Bijvoorbeeld door een goed beheer van de leefomgeving, inbreiding of het aanpassen van de functie en kwaliteit van gebouwen. Het is niet ondenkbaar dat op termijn bebouwing komt te vervallen ten gunste van natuur of stadspark en dat op sommige bedrijventerreinen ruimte vrijkomt voor nieuwe functies. Voor het goed functioneren van Doetinchem als centrumgemeente is het van cruciaal belang om een aantrekkelijk stadscentrum met een hoge belevingswaarde te behouden. We constateren dat de investeringen in bereikbaarheid in de afgelopen jaren z'n vruchten hebben afgeworpen. Dat geldt niet voor de bereikbaarheid met het openbaar vervoer, waar met name het verbeteren van de treinverbinding hoge prioriteit heeft. Ook zien we het belang van een goede mobiliteit voor kwetsbare inwoners en een goede bereikbaarheid van kleine kernen. Regionaal zetten wij ons daarvoor in. In zijn algemeenheid geldt dat de overheid bij beheer en vernieuwing meer ruimte wil geven aan initiatief van inwoners en ondernemers. Voor kwetsbare gebieden, of het nu gaat om buurten, natuur of anderszins, geldt dat hier relatief de meeste overheidsinspanning wordt gepleegd.

Samenwerking

Doetinchem is de centrumgemeente van de Achterhoek. Dat schept verplichtingen maar ook verantwoordelijkheden. We zijn van mening dat het cruciaal is voor een duurzame en vitale regio om de samenwerking verder te intensiveren. Die samenwerking bestaat al op velerlei terreinen, bijvoorbeeld binnen de Regio Achterhoek, maar ook tussen gemeenten onderling. Zo verleent de gemeente Doetinchem diensten aan andere gemeenten op het gebied van ICT en administraties. We constateren dat deze trend zich de komende jaren zal doorzetten; gemeenten bundelen hun krachten in gemeenschappelijke regelingen, shared service centra of door werkzaamheden uit te ruilen. Dat vraagt niet alleen vertrouwen maar ook een mate van verzakelijking om de samenwerking efficiënt en effectief te krijgen. Samenwerking is evenzeer belangrijk op andere niveaus dan alleen tussen de overheden onderling. Wij denken met name aan de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden die in onze regio zijn vruchten begint af te werpen. De (vernieuwde) samenwerking tussen de ketenpartners in het sociaal domein die met name in de wijken en dorpen de ambities vanuit de Doetinchemse Keuze moet bewerkstelligen. En last but not least de samenwerking tussen inwoners onderling, vanuit hun vereniging, instelling, buurt of ander groepsverband. Daarin is het voor de overheid met name de uitdaging om een nieuwe en andere rol te pakken als een van de spelers in het netwerk van onze samenleving, een speler die initiatieven faciliteert en inwoners stimuleert.

Naar een volgende stap in de kerntakendiscussie

De hierboven beschreven visie vormt de eerste stap in de kerntakendiscussie. Vanuit de algehele visie op Doetinchem en op de rol van de lokale overheid bepaalt u de visie per beleidsthema. Daarbij geldt dat de visie op met name de rol van de overheid kan verschillen per beleidsthema. Doel van deze stap is zo mogelijk één visie per beleidsthema vast te stellen dan wel de varianten per

beleidsthema. Per thema bepaalt u waar de gemeente verantwoordelijk voor is en wie eventuele samenwerkingspartners zijn. Vervolgens werkt u dit uit naar de gewenste uitvoering van de activiteiten binnen de beleidsthema's, althans daar waar de gemeente een verantwoordelijkheid heeft. De vraag is dan of de gemeente de taak zelf of in een samenwerkingsverband uitvoert, of dat de gemeente de uitvoering overlaat aan de markt of aan de samenleving (bewoners of maatschappelijke organisaties). Ook ligt de vraag voor welk ambitieniveau c.q. kwaliteitsniveau op dit thema gewenst is (gaan we voor 'excellent' of is een 'voldoende' acceptabel?).

De volgende beleidsthema's worden onderscheiden:

1. Openbare orde en veiligheid
2. Bereikbaarheid
3. Economie en werk
4. Participatie en meedoen
5. Onderwijs
6. Cultuur
7. Sport
8. Groen, natuur en landschap
9. Zorg en welzijn
10. Duurzaamheid en milieu
11. Wonen en woonomgeving

De raads werkgroep Kerntakendiscussie

De raad van de gemeente Doetinchem;

gezien het voorstel van de raadswerkgroep kerntakendiscussie over Visie kerntakendiscussie;

gelet op artikel 108, lid 1, juncto artikel 147, lid 2 van de Gemeentewet;

b e s l u i t:

De visie kerntakendiscussie vaststellen

Aldus besloten in zijn vergadering van 27 november 2014,

, griffier

, voorzitter